

هنرمندان ایران و لبنان برای غزه کار مشترک بسازند

مافطه جعفری خبرنگار گروه فرهنگ

قرامان در ساختمان وزارتخانه فرهنگ شان بود. درست است که یک سال است رئیس جمهور ندارند، اما همان دولتی که بر سرکار بوده، در حال انجام دادن امور جاری است و کارها را پیگیری می‌کند. اینجا لبنان است، سرزمینی که در مدت حضورم، پراز شگفتی بوده و انگار که به جای لبنان در فلسطین قدم می‌زدم.

دیدار با وزیر فرهنگ جزء برنامه‌های تودم که برای این سفر به لبنان آمد اما برابم مهم بود کم با او گفت‌وگو کنم، مخصوصا اینکه تعریفش را زیاد شنیده بودم که اهل کتاب و فرهنگ و هنر است. محمد وسام المرتضی، وزیر فرهنگ لبنان است. ایران را دوست دارد و به قول خودش بسیار به ایرانی‌ها علاقه دارد.

حوزه شعرو داستان موردعلاقه مردم لبنان

سوال اولم در مورد وضعیت نشر در لبنان است و او می‌گوید: «باتوجه به اوضاعی که در کشور داریم، کمی همه چیز پیچیده است، برای همین نمی‌توانم بگویم خیلی خوب است. کاغذ قیمت زیادی دارد. برای چاپ کتاب باید هزینه بشود، اما خب همیشه برابیمان مهم بوده است که در حوزه‌هایی که استقبال زیادی می‌شود، کتاب‌ها را منتشر کنیم. نمی‌دانم چقدر از کتاب‌های مورد علاقه لبنانی‌ها خبر دارید.» صحبت‌هایش راقطع می‌کنم و می‌گویم: «کمی در موردش قبل سفر خوانده‌ام، اینکه کتاب‌های شعر و داستان زیاد می‌خوانند و دوست دارند و کتاب‌های ایرانی که در این حوزه‌ها باشد در لبنان طرفدار دارد.» حرفم را تایید می‌کند و می‌گوید: «بااینکه مشکلات زیاد داریم اما وقتی نمایشگاه کتابی برگزار می‌شود، استقبال مردم زیاد است، مخصوصا با حضور ایران و استقبال از کتاب‌های ایرانی که همیشه طرفداران خودش را دارد. خیلی دل‌مان می‌خوابد. توانیم برنامه‌های مشترکی را در حوزه نشر با ایران داشته باشیم. سال‌ها است که ادبیات ایران را دنبال می‌کنم. ما پیوند مشترک زیاد داریم.»

زبان فارسی را دوست داریم

وقتی از پیوند‌های مشترک صحبت می‌کند، چشمانش برق می‌زند، دقیقاً مانند همان چیزی است که توصیفش کرده بودند؛ اینکه به ایران و فرهنگش علاقه مند است. به دلیل همین علاقمندی سوال بعدی در مورد زبان فارسی است و اینکه نسبت لبنانی‌ها با زبان فارسی چیست و او می‌گوید: «یک زمان فقط زبان عربی و زبان فرانسه در لبنان مورد استفاده قرار می‌گرفت، اما الان متفاوت شده. مردم می‌دانند که باید زبان‌های دیگر کم به علت شرایط جامعه امروزید باشند. برای همین حتما یک لبنانی، عربی، فرانسه و انگلیسی را بلد است. بچه‌ها در مدرسه هم انگلیسی را به طور جدی یاد می‌گیرند. البته بگویم موسسات زبان در لبنان بسیار زیادند و تقریبا هم مورد اقبال قرار می‌گیرند. یک نکته دیگر که باید اضافه کنم علاقه به زبان‌های اسپانیایی، ایتالیایی، روسی و آلمانی است که در بین نسل جدید بسیار طرفدار دارد. حالا به زبان فارسی برسیم؛ زبانی که من خودم به آن علاقمند هستم مخصوصا وقتی شعر با زبان فارسی می‌شنوم. همیشه مورد اقبال بوده است. مردم لبنان هم به دلیل علاقه‌ای که به ایران دارند، کم و بیش این زبان را صحبت می‌کنند که حتما خودتان هم در این سفر با ما راداتی‌ها داشتید،

جای خالی فرهنگ ایران در لبنان

«هنر انوعا گوناگونی دارد و تنها در ترانه سرایی و موسیقی خلاصه نمی‌شود. نقاشی، پیکرتراشی، شعر، ترانه سرایی و عکاسی بخشی از هنر هستند. هنرمند نباید فقط واقعیت‌های جنگ، خرابی، شهادت و پیروزی را بیان کند. زندگی و ابعاد و معنای گسترده‌تری مانند عشق و زیبایی دارد. هنر می‌تواند مشکلات و نامالیمات انسان را بیان کند. هنر یک ارزش تکامل یافته است و ضرورتی ندارد که هنرمند جهت‌گیری یکسنان و یکنواختی داشته باشد. هنرمند باید به همه ابعاد و معانی زندگی متعهد باشد.» این بخشی از مصاحبه جولیا بطروس، خواننده معروف لبنانی است که از تعهد هنرمندی می‌گوید و تقریبا ایرانی‌ها شناساختی هر چند اندک از او دارند و برخی از موسیقی‌هایش را هم شنیده‌اند. مصاحبه با وزیر فرهنگ لبنان و سفری که به لبنان داشتم باعث شد تا در علاقه‌مندی‌های مردم لبنان جست‌وجویی داشته باشم و ببینم علائق‌شان در حوزه‌های مختلف فرهنگی چه چیزهایی است. اینکه کتاب دوست دارند و موسیقی حماسی برایشان همیشه موضوعیت دارد. مطمئنا واضح و روشن است. اینکه ما چه کارهایی می‌توانیم برای اقدامات مشترک انجام بدهیم هم موضوع دیگری است که باید مورد توجه قرار بگیرد.

ادبیات فرانسه

لبنان از دیرباز با توجه به سابقه دیرینه‌ای که در حوزه ادبیات، مخصوصا شعر و داستان دارد برای مردمش هم این دو حوزه را همیشه روشن نگه داشته است. نگاهی به نام نویسندگان و شاعران معروف لبنانی روشن می‌کند که چقدر در حوزه ادبیات کار انجام داده‌اند. جبران خلیل جبران، جرج جرداق، نزار قبانی، عباس بیدون و خیلی‌های دیگر برای همه کسانی که به ادبیات علاقه دارند نام‌های درخشانی است. نکته مهم داستان‌ها و شعرهای این نویسندگان و شاعران توجه به وطن و نگه داشتن آن از شر دشمن است. برای همین هم هست که مردم بسیار به داستان و شعر علاقه دارند چون می‌دانند که آرزوهایشان برای وطن در این کتاب‌ها نوشته شده است. داستان‌هایی که قهرمان دارد و قهرمان‌هایی که می‌خواهند به وطن برگردند یا وطن را نجات دهند سه‌وز مشترک در کتاب‌های ادبیات لبنان است. کتاب‌های فرانسوی و ادبیات فرانسه از دیگر علاقه‌مندی‌های مردم لبنان است، این اتفاق شاید به این برگردد که بسیاری از نویسندگان لبنانی در فرانسه زندگی کرده‌اند و کتاب‌هاشان رنگ و بوی ادبیات فرانسه را دارد. برای همین است که مردم لبنان مخصوصا قشر جوان علاقه‌شان به ادبیات فرانسه

اقدامات و کارهای فرهنگی اطلاع داشته باشند.»

ایرانی‌ها را دوست داریم

سوال بعدی را از وسام المرتضی در مورد این می‌پرسم که مردم لبنان چه نگاهی رانسیست به هنر ایران دارند و می‌گوید: «مردم لبنان در کل باید بگویم که ایرانی‌ها را دوست دارند. دلیلش هم مشخص است. حمایت‌هایی که ایران از لبنان داشته و همیشه در کنار ما قرار گرفته باعث این علاقه شده است. شما الان اگر در خیابان راه بروید و هموطنان من متوجه شوند که شما ایرانی هستی، حتما دعوت‌تان می‌کنند که در خانه‌شان حضور پیدا کنید، اما در مورد شناخت از هنر کمی بین ما فاصله افتاده است. در مورد کتاب باز اوضاع بهتری داریم. کتاب‌های ایرانی همیشه مورد استقبال است و قبلا هم گفتم اما باید در زمینه‌های دیگر این روابط بهتر شود، مثلا همین هفته فرهنگی که بین ما و ایران برگزار شد می‌تواند کمک‌کننده باشد تا مردم دو کشور شناخت بهتری نسبت به موضوعات هنری و فرهنگی پیدا کنند.»

چرایی علاقه به موسیقی حماسی

موسیقی در لبنان جزء جدانشدنی آنها است، آن‌هم موسیقی‌ای که حتما رگه‌های حماسی دارد. شاید برای جنگ‌هایی که در این کشور اتفاق افتاده، هنرمندان شان هم این نگاه را پیدا کرده‌اند که باید موسیقی حماسی را پررنگ کنند. سوالم را از همین موسیقی حماسی که مورد علاقه مردم لبنان است، می‌پرسم و می‌گوید: «بله، انگار روح این موسیقی بر ما غالب شده است، مردم هم این مدل را دوست دارند. البته بگویم همیشه موسیقی در لبنان طرفدار داشته است. کنسرت‌های موسیقی با حضور مردم برگزار شده. در مورد موسیقی ایرانی اما با وجود اینکه می‌دانم ایران چقدر در حوزه موسیقی فعالانه عمل می‌کند خیلی در لبنان مردم موسیقی ایران را نمی‌شناسند و باید بیشتر در این زمینه کار کنیم.»

نسل‌کشی اسرائیل

عکس شیرین ابوعاقله روی دیوار وزارت فرهنگ باعث می‌شود تا سوال بعدی را در مورد شرایط فعلی و جنگ در غزه پرسم و با مکنی کوتاه می‌گوید: «همه ما برای آزادی فلسطین دعا می‌کنیم. ما عکس شیرین ابوعاقله را با وجود اینکه ممکن است مخالفت‌هایی باشد بر دیوار زیم تا یادمان بماند فلسطین چه کسانی را در جنگ با اسرائیل از دست داده است. اسرائیل و مانند آن‌ها بدترین دشمنان هستند؛ چون در لباس فرهنگ وارد نبرد می‌شوند. جنایات اخیر رژیم صهیونیستی موجب شد که مردم جهان آگاهی روشنی نسبت به حقیقت مساله فلسطین و ماهیت این رژیم پیدا کنند. افکار عمومی جهان نسبت به نسل‌کشی اسرائیلی‌ها آگاه شد و این فرصت طلایی و منحصر به فردی برای فعالان رسانه و فرهنگ ایجاد کرده است. تا بیشتر به این سمت بروند که پسرده از این جنایات‌ها بردارند. واقعا حجم جنایت‌هایی که انجام می‌گیرد، انسان را بسیار ناراحت می‌کند که چقدر می‌توانند جنایتکار باشند.»

هنرمندان ایران و لبنان باید برای غزه کار مشترک انجام دهند

درمورد برنامه فرهنگی مشترک بین ایران و لبنان در موضوع غزه می‌پرسم و

می‌گوید: «قبل از اینکه این اتفاقات در غزه بیفتد، قرامان با وزارت فرهنگ ایران این بود که هفته‌های فرهنگی برگزار کنیم. سال ۱۴۰۰ هم در بیروت این هفته را برگزار کردیم و مورد استقبال قرار گرفت. ما در صدد بودیم که برنامه‌های فرهنگی را این بار در ایران برگزار کنیم که به این جنگ رسیدیم. حتما برای تعامل بین هنرمندان ایرانی و لبنانی این کار را انجام خواهیم داد تا هنرمندان دو کشور برنامه‌هایی را در ایران و لبنان داشته باشند. اما جنگ در فلسطین می‌تواند برنامه‌ها را تغییر دهد و هنرمندان دو کشور را به این سمت ببرد که در مورد این موضوع هنرتمایی کنند و آثارشان را با این موضوع برای مردم نمایان کنند. موسیقی، روایت، تصویر و... موضوعاتی است که می‌تواند کمک‌کننده باشد برای اینکه مردم دنیا با دید دیگری به موضوع فلسطین نگاه کنند و همچنین باید برای این سازوکاری داشته باشیم که همه مردم دنیا با این هنر هنرمندان ایرانی و لبنانی آشنا شوند.»

دوشنبه ۶ آذر ۱۴۰۲

شماره ۴۰۱۸

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGADAILY

شناختی از موسیقی ایران ندارند و با توجه به علاقه آنها که سمت و سوی حماسی دارد حتما می‌تواند پروژه‌های مشترک بین دو کشور اجرایی شود. اینکه ما به زبان خودشان یا حتی به زبان فارسی اثری داشته باشیم که در مفهوم علاقه‌مندی آنها قرار بگیرد می‌تواند در روابط دو کشور مؤثر باشد.

لبنان را از دست ندهیم

ایران و لبنان پیوند تاریخی، تمدنی و فرهنگی عمیقی باهم دارند. در اواسط هزاره سوم قبل از میلاد فنیقی‌ها که از نژاد سامی بودند وارد سرزمین لبنان شدند اما در سال ۵۸۳ قبل از میلاد ایرانی‌ها بر فنیقی‌ها مسلط شدند و این سرزمین بیش از دو قرن زیر سلطه کوروش و دیگر پادشاهان هخامنشی قرار داشت و جزئی از امپراتوری پارس به حساب می‌آمد و در سال‌های اخیر آثار این دوره در بیروت کشف شده است. اولین کنسولگری رسمی ایران در لبنان در سال ۱۲۹۱ هجری شمسی تاسیس شد و ۱۵ سال بعد این کنسولگری به کنسولگری مرکزی ایران در سوریه، لبنان و فلسطین به مرکزیت بیروت تبدیل شد. یکی از نقاط قوت وزارت فرهنگ این دولت را باید توجه به همسایه‌ها دانست که از نگاه اروپایی دوست بودن و غرب‌گرا بودن فاصله گرفته‌اند. حتما ارتباط با همه لازم است اما توجه به کشورهای همسایه می‌تواند برای ما در حوزه فرهنگ تمدنی که از آن دم می‌زیم، موفق باشیم. مثلا فرانسه از جمله کشورهایی است که با توجه به اینکه مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز فرهنگی متعددی در لبنان دارد نگاهی فراطایفه‌ای دارد و از نفوذ قابل توجهی برخوردار است. انگلیس هم صرفا در حوزه آموزش زبان فعال است. آلمان و روسیه نیز عمدتا در زمینه آموزش زبان و جذب دانشجو فعالند. کشورهای عربی فعالیت فرهنگی مستقیم ندارند و بیشتر در حوزه رسانه فعالیت دارند. مصر پیش‌تر در زمینه آثار تلویزیونی و سینمایی فعال بود اما این فعالیت‌ها نیز رو به افول است. ترکیه نیز بیشتر در زمینه جذب توریسم با نگاهی عمدتا اقتصادی فعالیت می‌کند. همه اینها نشان می‌دهد که برای فرهنگ ایرانی و زبان فارسی باید تلاش بیشتری داشته باشیم. همکاری در حوزه چاپ و نشر و همکاری‌های هنری و شناخت مستقیم از علاقه‌مندی‌هایی که مردم لبنان دارند، می‌تواند به ماکمک‌کند که در این زمینه ورود کنیم. مردم لبنان ایران را می‌شناسند اما شاید این شناخت بیشتر وجه سیاسی داشته باشند و فرهنگ ایران و موسیقی و هنر آن برایشان معرفی نشده باشد. در طرف مقابل حتما ما هم شناخت درستی در زمینه تولید مشترک نداریم. این شناخت‌ها می‌تواند کمک‌کنند که هنرمندان دو کشور به سمت تولید اثر مشترک بروند.